

DONKERKEER

Het Hagellot	9
Buitenspel	10
Een krijgszuchtige tijd	11
Spraakkunde	12
2.0	13
Tako Tsubo	14
Neerslag	15
Ontboezem maar	16
Noodweer	17
Hermelijnkoorts	18
Roofkerst	19
Om mee te nemen	20
Als zee uit hond	21

LICHTVAL

Insomnia	25
Gevechtsmodus	26
Roes	27
Nuit Calme	28
Nevelmaand	29
Zeep & schilder	30
Stapvoets	31
Laat het in een loflied heengaan	32

LICHTGROEI

Mildheidsverdrag	35
April Fool	36
Vredesminuten	37
Schimmenspel	38

Icarus	39
Control + S (opslaan)	40
Zwijggoud	41
Dwaalster	42
Vertraging	43
Regelafstand	44
Bloei maar	45

HOOGZON

Nalatenschap	49
Voor Grommer	50
Smetstof	51
De vloed tegemoet	52
Wat ik je wil zeggen	53
Liever andermans hortus	54
De wisselaar	55
Tot in het Lucas	56
Verantwoording	59

DONKERKEER

HET HAGELLOT

Een haas, zeg ik soms, ik ben een haas op de vlucht voor het schot. Ik probeer mijn Beschermmer te vinden maar die is op zakenreis, zeggen de jagers zodra ze me in hun vizier krijgen.

In de schemer doe ik mijn best mijn malsheid kwijt te raken, ik probeer niet sappig over te komen, nee, ik wil dicht bij de poortwachter blijven, me slinks achter zijn rug verschuilen, fluisteren: *Haas is bang, haas is moe.*

Maar de rug is niet groot genoeg voor het bangelijke zelf, daarbij zegt de poortwachter: *Ik ben de Beschermmer niet.* Wel vraagt hij hoe het voelt, en ik antwoord: *Als paniek een thermometer had, dan bereikte het kwik het kookpunt.*

Met mijn poten houd ik dan mijn kop vast, fluister nog: *Alsof de hele kosmos hier binnen woont en het Melkwegstelsel met elektronica is aangelegd, er kortsluiting ontstaat en het knettert, het knettert zo.*

De poortwachter heeft me weleens onderzocht, maar kwam algauw tot de conclusie dat een haas van haas gemaakt is, dat er, op een paar kwetsuren en sterrenbreuken na, niets te zien was – die vond hij vrij normaal.

Misschien ligt het aan uw lange oren, zei hij, u hoort te luid. Of het zijn uw grote ogen, u ziet alles. Ik wees naar de nachtjagers, maar hij schudde het hoofd, zei toen dat dit was wat ik moest doen: *Gedraag u niet als loslopend wild.*

Het was een grote taak die ik niet of nauwelijks volbracht, zodra ik in beeld kwam maakte ik de gekste sprongen en ik riep: *Meltdown! Meltdown!* Meestal lieten de jagers me dan ontsnappen, met de woorden: *Morgen nemen we je te grazen.*

Niemand begrijpt wat er in de bovenkamer gebeurt, waarom de kosmos iedere namiddag knettert, waar de angst voor de avonddienst vandaan komt en hoe een hazenkop zo vol kan raken dat er geen vluchtplan, geen geruststelling meer bij past.

BUITENSPEL

In de berm van de dag bedenk ik dat
flink-zijn de achilleshiel van deze tijd,
niet dat ik mezelf van klei maak,
kneedbaar in de hand lig van een
vreemdsoortige God, of dat ik
wanhopig wacht tot iemand mij
in vredesnaam former vormt, tot ik
de bal aangespeeld krijg en het doel
ineens vrij is, mijn afstandsschot
een glinstertje in het oog van de
scheidsrechter, ik niet eeuwig de
wisselspeler ben in andermans verhaal.
Na de wedstrijd op het veld
heb ik een keer mijn stem verheven
tot die vreemdsoortige Schepper,
hem gevraagd, nee, gesmeekt naar
de wisselbaarheid van mijn bestaan,
gewacht tot het ging sneeuwen,
tot ik in alles een antwoord zag
en de voetstappen van mijn
verdediger langzaam wegsmolten.

EEN KRIJGSZUCHTIGE TIJD

Steeds gedacht: één soldaat maakt nog geen oorlog.
Maar nu met man en macht gezocht naar geruststelling,
naar de winter in een zwaluw zien overgaan, of de boter

op het aanrecht bestuderen en hoe snel zacht, dat iets nog
zacht kán worden in deze wereld en we allemaal zo smeerbaar,
maar de kou spat van beeldschermen af, uit radiostemmen.

Ze zeggen dat de veldslag is begonnen, dat anderhalve Rus
en een paardenkop dit wilden, terwijl wij toch weten dat vrede
meer aanzien geeft dan geweld, dat alleen menslievendheid

je een stoel in de geschiedenis geeft. En ook: een vechtersjas of een
ijzervreter is geen identiteit, het is een mal waar je jezelf in giet.
Wie het zwaluwnest bevuult, broedt uiteindelijk zijn eigen ei kapot.

Het volgende moeten we onthouden: dat we allemaal als
vluchteling geboren worden, op zoek naar de juiste plek,
naar veiligheid en wat voorspoed, een liefkozende blik.

Dus maak ruim baan voor het hart, want daar is een onmeetbare
ruimte. En bedenk dit: in ieder welkom zit een schuilkelder.

SPRAAKKUNDE

Bij de logopedist las ik: *Slaap je niet dan lig je toch*. Het was een gedicht van een schrijver die wel een miljoen rouwvliegjes in haar buik meedroeg.

In taal komt de dood soms op kousenvoeten, dan weer stommelend van de trap. Ik wilde hem op heterdaad betrappen, hem dichtklappen zoals je een boek, om het later weer open te slaan.

Later wil zeggen dat als ik groot ben, former misschien, als ik heb geleerd dat gemis familie is en geluk een goede vriend die je graag ziet, maar wegens tijdgebrek meestal misloopt.

Ik ging van het gedicht houden en mijn spraak vorderde, al verslikte ik me soms in een woord, waarop de logopedist zei: Je bent te gulzig, je schranst, als je zo doorgaat komen je darmen in de knoop.

En: Rouw je niet, dan mis je toch.

2.0

Bijna in alles ben ik heldhaftig geweest:
in met de kont tegen de geboortekrib
en waar ik thuiskom, wil ik Lucas heten.
In het dagelijks brood opnieuw tot mij
nemen – vanuit een graatmager landschap
leerde ik niet bang te zijn voor een vetter
seizoen. Of in het afschudden van de wolfs-
meneer en nooit weer een prooi acteren,
zijn streken uit mij te leven; door de dood
een verkeerd reisadvies te geven, niet angstig
te zijn voor stille polderwegen. Maar ook in
kleine dingen, zoals het opdoeken van mijn
berenverzameling; ik spaarde ze vooral
in het hazendonker, wanneer ik dacht
iets niet te kunnen: een lampje
verwisselen, een band plakken,
mijzelf lijmen na een messcherp oordeel.
Waar ik nooit heldhaftig in ben geweest:
het verdragen van al dat geraas en getier,
van mensen die het altijd beter weten,
van hen die de boy uit je willen halen en je
ongevraagd naar hun schepping willen
vormen, je wanstaltig noemen.
Nee, niets is moeizamer dan de mens
die de ander het mens-zijn niet gunt,
die het blad voor de mond plaatst,
terwijl iedereen als concept ter
wereld komt en een eindversie
nooit definitief, nooit compleet is.

TAKO TSUBO

Al die jaren zo kortademig in liefhebben geweest,
tot ik op een keer de dingen beschouwde zoals ik het
groeiproces van dahlia's, en een licht zo zacht dat ik
van opklaring sprak, dat de druk als een loden hand

van mijn borst viel, omdat ik jou, ja, jou en al mijn
afwijkingen ineens klein bier – of ik kan ook zeggen:
mijn dorst vond de mond waaruit ik drinken kon
en meer méér. Dus ik leste wat er te lessen viel,

dacht een oneindige oceaan zonder eb en vloed,
één waarvan de zeespiegel nooit steeg en geen
bozige natuur als inborst. Maar: zoals tijd
kan vertragen kan ze ook versnellen. We werden ouder

maar onze beloftes bleven bij een in den beginne,
ze bleven hangen in de zoete eerste zinnen:
ze waren van het soort onbevangenheid waarmee
een kind ieder woord vrij en onbewapend maakt.

Er is geen liefde zonder strijdtoneel, geen strijdtoneel
zonder liefde. Als ik dit eerder had ontdekt, had ik wat vecht-
en schermhoudingen opgezocht, me los gemasseerd, wellicht
een term bedacht voor het sterven achteraf, na al het samen.

Zo zeiden we woorden als *Eeuwigheid* en *Nooit wil ik je
meer kwijt*, tot de winter aanbrak en de dahlia's verpot,
jij vertelde dat wij niet, dat wij nooit, dat we niet *we* en toen
een aai, zoals de tuinman met zijn hand langs de slabedden.

Ik weet nu: als de linkerhartkamer vol is spreken wij
van bezoek, van geboorte en vertier en nooit
van verlatenheid of tocht, maar eenmaal leeg en alleen,
blijkt het een koudbleke viskruik waar geen leven

zichzelf graag in terugziet.

NEERSLAG

Hoe je, als ik bijna moet huilen, zegt: Er zit
sneeuw in de lucht. Maar de wolkenvelden
zijn blauw en in mij zit een grijsgedraaid
verdriet. De winter is zo wit dat alles bestaat

uit vacht, alsof er een grote hond uitgestrekt
op straat ligt. Ik leerde dat als mijn boosheid
een sneeuwvlok is in april en als ik weer iemand
ter aarde bestel, dat ik mij dan schadeloos

presenteer. Zie mij de lak van mijn tanden
lachen, mij dansen als een prooidier
in het vizier van de jager, ach, kom, dans,
laat me zwieren in mijn dodemanswals.

En toch, zodra ik alleen ben, tuur ik de
boze lucht af, verdraai ik mijn stem tot wat
kraaiengezucht en bedenk: Hoeveel zwarte
sneeuw kan een mens zien vliegen?